

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-03-04 Nr. 429-36
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. spalio 17 d. eismo įvykio metu dėl draudiko transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – TPVCAPD) apdraustos transporto priemonės valdytojo kaltės buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „Ford Fiesta“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*). Pareiškėjas 2023 m. spalio 18 d. kreipėsi į draudiką dėl automobiliui padarytos žalos atlyginimo, pareiškėjo nurodytas pageidaujamas žalos atlyginimo būdas – automobilio remontas.

2023 m. spalio 18 d. draudikas gavo remonto įmonės UAB „Inchcape Motors“ (toliau – Servisas) naudojantis kompiuterine programa „Audatex“ parengtą automobilio apgadinimų remonto sąmatą, pagal kurią automobilio remonto kaina – 1 258,27 Eur be PVM (1 522,51 Eur su PVM). Serviso sąmatoje naudotos naujų originalių detalių kainos, nevertinant pareiškėjo automobilio nusidėvėjimo.

2023 m. spalio 23 d. draudikas per „Audatex“ sistemą informavo Servisą, kad pateikta sąmata bus laikoma suderinta su sąlyga, kad pakeistos detalės (galinis bamperis) bus išsaugotos 30 kalendorinių dienų po automobilio remonto pabaigos ir perduotos draudikui, o jeigu detalės nebus perduotos, draudikas pasilieka teisę mažinti draudimo išmoką neperduotų naujų dalių verte. Taip pat draudikas informavo, kad naujoms dalims bus taikomas 12,38 proc. nusidėvėjimas.

2023 m. spalio 25 d. pareiškėjas informavo draudiką, kad pageidauja gauti piniginę draudimo išmoką.

2023 m. spalio 27 d. draudikas pareiškėją informavo, kas remdamasis savo paties sudaryta sąmata apskaičiavo 753,5 Eur (be PVM) draudimo išmoką. Pareiškėjas nesutiko su draudiko patikslintu draudimo išmokos dydžiu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką perskaičiuoti draudimo išmoką pagal teisės aktų reikalavimus. Pareiškėjas pažymėjo, kad Serviso, kuriame pareiškėjas planavo remontuoti automobilį, sąmata (remonto apimtis ir kaina) buvo suderinta su draudiku. Pasikeitus aplinkybėms, pareiškėjas nutarė automobilį remontuoti ne Servise, bet kitoje pareiškėjo pasirinktoje vietoje, todėl prašė draudiko išmokėti piniginę išmoką. Vis dėlto, gavęs šį pareiškėjo pranešimą, draudikas pareiškėjui pateikė automobilio remonto sąmatą, kurioje nepagrįstai sumažinta remonto kaina. Pareiškėjo teigimu, draudiko sąmatoje įrašyta nepagrįstai sumažinta naudoto galinio bamperio kaina – 150 Eur (netaikant nusidėvėjimo). Nors draudikas kitoms detalėms taikė 12,4 proc. nusidėvėjimą, vertinant draudiko sąmatoje nurodytą galinio bamperio kainą pagal naujos originalios detalės kainą (583,15 Eur be PVM), šiai detalei draudikas be jokio pagrindo faktiškai pritaikė net 74,27 proc. nusidėvėjimą.

Kartu pareiškėjas pažymėjo, kad net kitoms detalėms draudiko taikytas nusidėvėjimo procentas yra per didelis – 12,4 proc., o ne 12,38 proc.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimu nesutinkantis. Pasisakydamas apie Serviso sąmatą, draudikas nurodė, kad ją „<...> parengė pats pareiškėjas, kuris, kaip supranta draudikas, yra UAB „Inchcape Motors“ darbuotojas“. Kai

draudikas nurodė Serviso sąmatos suderinimo sąlygas (nusidėvėjimo taikymą ir galinio bamperio perdavimą draudikui), pareiškėjas informavo, kad automobilį remonuos ne Servise, tačiau jokios kitos remonto įmonės sąmatos nepateikė. Pareiškėjui nesutikus su Serviso sąmatos suderinimo sąlygomis, Serviso sąmata nebuvo suderinta su draudiku ir pagal ją mokėti išmokos nebuvo pagrindo.

Esant tokioms aplinkybėms, draudiko ekspertai, naudodamiesi programa „Audatex“, parengė automobilio apgadinimų remonto sąmatą. Vertindamas vidutines būtinų darbų ir keičiamų detalių kainas, draudikas nustatė, kad automobilio remonto kaina – 753,50 Eur be PVM. Draudikas pateikė paaiškinimus su pagrindžiančiais duomenimis dėl skirtingo žalos dydžio nustatymo priežasčių.

Draudikas papildomai nurodė, kad pareiškėjas turi galimybę automobilį remontuoti Servise pagal šios įmonės draudikui teiktą derinti remonto sąmatą, laikantis draudiko nurodytų sąlygų, arba teikti kitos remonto įmonės, kurioje bus atliktas pareiškėjo automobilio remontas, parengtą remonto sąmatą, kurią draudikas papildomai įvertins.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Ginčų nagrinėjimo taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl būtinąsias automobilio remonto išlaidas atlyginančios draudimo išmokos dydžio.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudikas tinkamai nustatė ir pagrindė draudimo išmokos, atlyginančios per eismo įvykį pareiškėjo automobiliui padarytų sugadinimų būtinąsias remonto išlaidas, dydį: 1) išmokai apskaičiuoti taikytas būtinųjų darbų ir keičiamų detalių kainas bei 2) keičiamoms detalėms taikytą nusidėvėjimą.

1. Dėl apskaičiuojant draudimo išmoką draudiko taikytų darbų ir keičiamų detalių kainų

TPVCAPD reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 6 punkte įtvirtinta, kad eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą

turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtiną remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtiną remonto išlaidas apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais. Taisyklių 15 punkte taip pat nustatyta, kad sugadintos detalės ir (ar) dalys gali būti remontuojamos, jeigu po remonto jos atitiks techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo pasirenka kitą remonto būdą – detales ir (ar) dalis, kurios gali būti suremontuotos, pakeičia naujomis, atsakingas draudikas ar Biuras neatlygina visų tokio remonto išlaidų, o žala apskaičiuojama pagal būtinas remonto išlaidas.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

TPVCAPD priklauso nuostolių draudimo rūšiai, todėl jo tikslas yra kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius. Atsižvelgiant į TPVCAPD sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse įgyvendinamą Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį.

Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.¹ Nustatant nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytą žalą, turi būti atsižvelgiama į visas individualias aplinkybes ir vadovaujamosi TPVCAPD tikslu kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius, nepažeidžiant šio asmens teisės į teisingą žalos atlyginimą bei nepatiriant papildomų išlaidų dėl nuo nukentėjusio trečiojo asmens nepriklausančių priežasčių.²

Pažymėtina, kad, pagal kasacinio teismo praktiką, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti³.

Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Ginčų nagrinėjimo taisyklių 24 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas turi įrodyti, kad draudiko apskaičiuota išmoka automobiliui atkurti yra nepagrįsta, nepakankama tam, kad būtų atlyginti pareiškėjo patirti nuostoliai. Draudikas, atvirksčiai, turi pagrįsti, kad jo atlikti skaičiavimai, kuriais jis vadovavosi priimdamas galutinį sprendimą dėl draudimo išmokos, yra teisingi, o nustatytas galutinis atlygintinos žalos dydis atitinka visiško nuostolių atlyginimo principą.

Kaip minėta, remiantis pateiktais duomenimis, pareiškėjas iš pradžių ketino atlikti remontą jo pasirinktame Servise, kurio sudaryta automobilio remonto sąmata buvo pateikta draudikui. Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas nurodė sutinkantis su pateikta Serviso sąmata su sąlyga, kad keičiamas galinis bamperis bus išsaugotas ir perduotas draudikui, o sąmatoje nurodytų naujų originalių detalių kainoms bus taikomas nusidėvėjimas.

Lietuvos bankui nėra pateikta duomenų, kad pareiškėjas (jo pasitelktas Servisas) būtų sutikęs su draudiko nurodytomis Serviso sąmatos suderinimo sąlygomis, kita vertus, pareiškėjas draudiko paprašė jam tiesiogiai išmokėti išmoką pinigais, nurodydamas kitos konkrečios automobilio remonto vietas.

Įvertinus minėtas aplinkybes, sutiktina su draudikui, kad, pareiškėjui (jo pasitelktam Servisui, kuriame pareiškėjas iš pradžių ketino atlikti automobilio remontą) nesutikus su draudiko

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018 ir kt.

nurodytomis šio sąmatos suderinimo sąlygomis, minėta Serviso sąmata nebuvo suderinta su draudiku, taigi, draudikas neįsipareigojo išmokėti jos pagrindu apskaičiuotos draudimo išmokos.

Esant tokiai padėčiai, draudikas, vykdydamas jam minėtuose teisės aktuose įtvirtintą pareigą ir prerogatyvą nustatyti žalos ir draudimo išmokos dydį, pasitelkdamas savo ekspertus ir naudodamasis „Audatex“ programa, sudarė sąmatą, kurios galutinė suma – 753,50 Eur. Draudikas pateikė duomenis, kad minėta sąmata sudaryta naudojant vidutinius remonto įmonių įkainius ir naujų bei naudotų dalių kainas.

Kaip matyti, didžiąją draudiko sąmatos dalį sudaro remonto darbų kaina: mechaninių darbų vertė – 137,70 Eur, dažymo darbų su medžiagomis kaina – 443,59 Eur.

Draudikas nurodė, kad, įvertinus 7 faktiškai Kauno rajone veikiančių remonto įmonių įkainius, nustatytas valandinių įkainius vidurkis – 25 Eur be PVM mechaniniams remonto ir dažymo darbams. Draudikas nurodė, kad savo sąmatoje taikė net didesnius minėtų darbų valandinius įkainius – 27 Eur. Pažymėtina, kad pareiškėjas kreipimesi taip pat neišsakė jokių konkrečių pastabų dėl draudiko sąmatoje naudotų darbų įkainių ar apimties. Įvertinus minėtas aplinkybes, nėra pagrindo manyti, kad draudiko sąmatoje nurodytos mechaninių ir dažymo darbų kainos pažeistų pareiškėjo interesus ar lemtų nepakankamą išmokos dydį.

Draudiko sąmatoje nurodyta keičiamų dalių kaina, neatskaičius nusidėvėjimo – 174,87 Eur, taikomų išskaitymų „už dalių būklės pagerinimą“ suma – 2,66 Eur. Draudikas sąmatoje naudojo naujų dalių kainas (kurios atitinka pareiškėjo pateiktame 2023 m. lapkričio 17 d Serviso „naujų dalių pasiūlyme“ nurodytas kainas), taikydamas 12,4 proc. nusidėvėjimą, tik galinio bamperio pozicijoje nurodyta naudotos detalės kaina – 150 Eur.

Kaip minėta, pareiškėjas kritiką dėl draudiko sąmatoje nurodytos keičiamų detalių kainos motyvavo tuo, kad draudikas tinkamai nepagrindė nurodytos galinio bamperio kainos.

Kaip matyti, draudiko sąmatoje nurodyta galinio bamperio kaina – 150 Eur. Nors pareiškėjas teigė, kad esą šiai detalei galimai taikytas nepagrįstai didelis nusidėvėjimas, pateikti duomenys tokių teiginių nepagrindžia. Pats draudikas nurodė taikęs naudotos detalės kainą, todėl nusidėvėjimo netaikęs. Draudikas nurodė, kad automobilis nėra naujas, 2016 m. gamybos. Draudikas nurodė nustatęs, kad rinkoje yra galimybė įsigyti tinkamą naudotą galinį bamperį. Savo sąmatoje naudotą galinio bamperio kainą draudikas nurodė nustatęs remdamasis portale www.rrr.lt⁴ skelbiamais pasiūlymais. Draudiko teigimu, šio portalo naudotojai (naudotų dalių pardavėjai) pagal viešai skelbiamas sąlygas įsipareigojo parduoti tik teisėtai įsigytas, kokybiškas ir sutampančias su aprašymu prekes, jie yra atsakingi už prekių kokybės trūkumus. Pagal minėtas taisykles pirkinį galima gražinti per 14 dienų nuo jo pristatymo datos⁵.

Draudiko pateiktuose skelbimuose⁶ naudoto galinio bamperio, tinkamo 2013–2017 m. pagamintam automobiliui „Ford Fiesta“, kainos svyruoja nuo 104,8 Eur iki 141,57 Eur.

Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas nepateikė jokių duomenų, jog nėra galimybės įsigyti kokybiško naudoto bamperio arba jo nėra galimybės įsigyti už draudiko nustatytą 150 Eur kainą.

Draudikas taip pat pateikė išrašą iš programos „Audatex“, patvirtinantį, kad yra galimybė iš UAB „Garbus“ įsigyti ir neoriginalų naują bamperį už 73,21 Eur be PVM. Taip pat draudikas pateikė duomenis, kad internetinėje parduotuvėje UAB „Signeda“ galima įsigyti automobiliui tinkamą naują neoriginalų galinį bamperį už 109,10 Eur su PVM be nuolaidos (su nuolaida - 93 Eur su PVM). Draudikas nurodė, kad šios interneto parduotuvės teikiamoje informacijoje prie prekės aprašymo nurodoma, kad parduodamam bamperiui „yra suteiktas Vokietijos techninių apžiūrų organizacijos (TÜV) sertifikatas. <...> Šis sertifikatas patvirtina, kad prekė atitinka saugos, kokybės ir kitus reglamentuotus standartus.“

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad savo sudarytoje automobilio remonto sąmatoje draudikas taikė nustatytą vidutinę naudoto galinio bamperio kainą. Duomenų, kad šiuo atveju automobilio dalių keitimas naudotomis dalimis būtų negalimas ar objektyviai pažeistų pareiškėjo interesus, nėra pateikta. Kartu darytina išvada, kad šiuo atveju toks žalos atlyginimo būdas yra ekonomiškėsnis, negu taikant naujų originalių detalių kainas.

Kaip matyti iš draudiko pateiktų duomenų, rinkoje galima įsigyti ir naują neoriginalų galinį bamperį, tačiau nurodytų tiekėjų kainos yra mažesnės, negu draudiko nustatyta vidutinė naudoto

⁴ <https://rrr.lt/taisykles>.

⁵ <https://rrr.lt/grazinimas>.

⁶ Pateikti 5 naudotų dalių pasiūlymai.

bamperio kaina. Taigi, draudikas šiuo aspektu taikė pareiškėjui finansiškai palankesnę žalos apskaičiavimo būdą. Įvertinus minėtas aplinkybes, manytina, kad draudikas tinkamai ir nepažeisdamas pareiškėjo interesų nustatė galutinę keičiamo galinio bamperio kainą.

2. Dėl draudiko keičiamoms detalėms taikyto nusidėvėjimo dydžio

Kaip minėta, pareiškėjas ginčijo ir draudiko sąmatoje naujoms detalėms taikytą nusidėvėjimo dydį (12,4 proc.), teigdamas, kad turėjo būti taikomas mažesnis dydis – 12,38 proc. Kartu pareiškėjas pateikė Lietuvos vertintojų rūmų Duomenų teikimo išrašą dėl detalių nuvertinimo, kuris parengtas, atsižvelgiant į automobilio duomenis, tokius kaip pirmos registracijos data ir rida. Pareiškėjo pateiktame išraše nurodytas „Bendras nuvertinimas detalėms“ – 12,73 proc.

Draudikas pateiktame atsiliepime paaiškino, kad, derindamas Serviso sąmatą, keičiamų naujų dalių nusidėvėjimo dydį procentais (12,38 proc.) apskaičiavo, remdamasis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos apraše⁷ nurodyta metodika. Vėliau, pats rengdamas automobilio remonto sąmatą, draudikas nusidėvėjimo dydį procentais suapvalino iki 12,4 proc., tačiau pinigine išraiška nusidėvėjimo suma padidėjo vos šimtą centų dalimi (suapvalinus 0,01 Eur): „pagal draudiko parengtą sąmatą naujoms originalioms dalims („D LAIPTEL PLÉVEL IR G BUFERIO D KRONŠT“), kurių kaina yra 21,44 Eur, pritaikius 12,38 proc. nusidėvėjimą, gaunama nusidėvėjimo suma sudaro 2,654 Eur, tuo tarpu pritaikius 12,40 proc., gaunama nusidėvėjimo suma sudaro 2,658 Eur.“

Atsižvelgiant į ginčo pobūdį, pirmiausia pažymėtina, kad TPVCAPDĮ nereglamentuoja automobilių nusidėvėjimo lygio nustatymo tvarkos. Kaip minėta, apie nusidėvėjimo taikymą užsimenama tik Taisyklių, reglamentuojančių žalos dydžio nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo tvarką, 15 punkte, pagal kurį, apskaičiuojant būtinąsias turto remonto išlaidas, atsižvelgtina į keičiamų dalių vertę, nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo. Taigi, pagrindiniuose TPVCAPD reglamentuojančiuose teisės aktuose yra nustatyta draudiko teisė ir pareiga atsižvelgti į dalių nusidėvėjimą, tačiau nėra nustatytos konkrečios nusidėvėjimo vertinimo tvarkos. Dėl šios priežasties žalų administravimo praktikoje draudimo bendrovės automobilio dalių nusidėvėjimą vertina vadovaudamosi kitais automobilių vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais.

Kaip matyti, šiuo atveju draudikas rėmėsi Aprašu, kuris yra skirtas turto arba verslo vertinimo įmonėms ir nepriklausomiems turto arba verslo vertintojams, atliekantiems apgadintos kelių transporto priemonės vertinimą (Aprašo 1 punktą). Aprašo 38 punkte nustatyta, kad transporto priemonių sudėtinių dalių nuvertinimas apskaičiuojamas pagal jų nusidėvėjimą, o 39 punkte nustatyta, kad jis skaičiuojamas procentais. Aprašo 42 punkte nustatyta, kad nuvertinimo normoms dėl transporto priemonės amžiaus ir ridos nustatyti gali būti taikomos įvairios skaičiuoklės, parengtos pagal transporto priemonių duomenų bazių („Regitra“, „Transeksa“ ir kt. šaltiniai bei kompiuterinių programų platformos) duomenis ar kitus šaltinius.

Įvertinus minėtus duomenis, darytina išvada, kad draudikas, derindamas Serviso pateiktą sąmatą, nurodė apskaičiuotą nusidėvėjimo dydį, kurį ketino taikyti (12,38 proc.). Pareiškėjas dėl šios Serviso sąmatos suderinimo sąlygos nepasisakė. Vėliau, rengdamas savo sąmatą, draudikas taikė patikslintą – suapvalintą – nusidėvėjimo dydį (12,4 proc.). Taigi, draudiko sąmatoje šimtą procento dalimi didesnis nusidėvėjimo dydis buvo nulemtas matematinio veiksmo, draudiko ekspertams atliekant skaičiavimus.

Vis dėlto, įvertinus ginčo aplinkybes, sutikina su draudiku, kad jo taikomo nusidėvėjimo dydžio suapvalinimas (lemiantis 0,01 Eur skirtumą tarp iš esmės teorinių žalos skaičiavimų) šiuo atveju yra mažareikšmis, nedaro jokios esminės įtakos draudiko apskaičiuotos išmokos teisingumui (ypač įvertinus tai, kad draudikas taikė pareiškėjui palankesnę keičiamų dalių kainų skaičiavimo būdą, nustatydamas vidutinę, nežymiai didesnę negu rasti pasiūlymai naudoto bamperio kainą).

Kita vertus, draudiko taikytas nusidėvėjimo dydis yra mažesnis, negu nurodytas paties pareiškėjo pateiktame išraše, nustatytas pagal Lietuvos vertintojų rūmų skaičiuoklę, kuri pagal savo esmę taip pat laikytina galimu ir praktikoje taikomu nusidėvėjimo skaičiavimo įrankiu.

⁷ Patvirtintas Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118.

Sistemiškai įvertinus ginčo šalių pateiktus įrodymus ir paaiškinimus, nėra pagrindo teigti, kad draudiko taikyta detalių kainos nustatymo metodika pažeidė pareiškėjo interesus ar lėmė netinkamą žalos atlyginimą.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, remiantis pateiktais duomenimis, nėra pagrindo daryti išvadą, kad galutinė draudiko apskaičiuota draudimo išmoka (753,50 Eur) pažeidžia teisės aktų reikalavimus arba pareiškėjo interesus. Dėl minėtų priežasčių pareiškėjo reikalavimas perskaičiuoti minėtą draudimo išmoka yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis